herpy

ORMEØGLER

## Terrestrial Alligator Lizard

# *Abronia graminea*

*Abronia graminea* er en lille, smaragdgrøn og træboende ormeøgle fra tågeskovene i det sydlige Mexico. Den bliver 20-30 cm, føder levende unger og spiser insekter. Den kræver et højt, luftigt terrarie med mos og bromelier, køligere temperaturer end de fleste terrariedyr og daglig sprøjtning, uden at luften står stille. Arten er truet i naturen og passer bedst til erfarne holdere.

Familie: Anguidae  Tidligere navn: *Gerrhonotus gramineus; Abronia taeniata graminea*  Udgivet 17. november 2026

**SPECIFIKATIONER**

### DYRET

| | |
|---|---|
| Voksenstørrelse | **20-30 cm**<br>total længde inkl. hale |
| Vægt | **15-25 g** |
| Levetid | **10-20 år** |
| Aktiv | **Dag** |
| Levevis | **Træboende** |
| Biotop | **Bjergskov** |
| Sværhedsgrad | **Erfaren** |

### PASNING

| | |
|---|---|
| Min. terrarie | **50 × 50 × 75 cm**<br>L × B × H til 2 voksne dyr |
| Temperatur, dag | **20-27 °C** |
| Hotspot | **26-30 °C** |
| Temperatur, nat | **10-18 °C** |
| Luftfugtighed | **60-80 %** |
| Vand | **Ingen vandskål** |
| UVB | **Anbefalet**<br>Ferguson-zone 2 |
| Kost | **Insekter og orme/snegle** |
| Holdes | **Enkeltvis eller parvis** |

### AVL

| | |
|---|---|
| Formering | **Levendefødende** |
| Kønsmoden | **24-36 mdr.** |
| Kuldstørrelse | **2-12 unger** |
| Kuld pr. år | **1** |
| Drægtighed | **180-240 dage** |

### BESKYTTELSE OG PAPIRER

| | |
|---|---|
| CITES | **Appendiks II** |
| EU-bilag | **Bilag B** |
| IUCN | **Truet (EN)** |

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle arter i slægten *Abronia* undtagen fem arter på liste I/bilag A. Handel over grænser kræver CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke blandt de dyr, som private ikke må holde i Danmark (BEK nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dokumentation for dyrets lovlige oprindelse.

## Om arten

*Abronia graminea* er en slank, kompakt ormeøgle med trekantet hoved, kraftige, kølede skæl og en lang, gribende hale. Voksne dyr er klart smaragdgrønne, ofte med gulgrønne til orange nuancer på snude, hage, strube og omkring øjnene. Ungerne er brunlige til gråbrune med mørke tværbånd, og nogle hunner beholder svage bånd som voksne. Det videnskabelige artsnavn kommer af latin graminea, "af græs", og passer til den friske grønne farve.

Krop og hoved måler højst omkring 11 cm, og halen er længere end kroppen, så dyret bliver omkring 20-30 cm i alt. Den samlede længde er et skøn ud fra kropslængden. Voksne dyr vejer omkring 15-25 g. Hannerne har lidt større hoved og vejer lidt mere end hunnerne, men kønnene er næsten lige lange. Nyfødte unger er omkring 10 cm lange, heraf kroppen ca. 3 cm.

Arten blev beskrevet i 1864 af Edward Drinker Cope under navnet *Gerrhonotus gramineus* og regnes i dag til slægten *Abronia*. I det nordlige Puebla og Veracruz overlapper udbredelsen med *Abronia taeniata*, og her er de to arter så ens, at mange dyr ikke kan artsbestemmes med sikkerhed. Dyrenes oprindelse og artsbestemmelse bør derfor dokumenteres. Dyr, der holdes indendørs under stabile temperaturer, bliver ofte mere grågrønne eller blågrå, mens vilde dyr er stærkt grønne.

Arten er langsom og forsigtig, men kan hurtigt lade sig falde ned fra grenene og flygte, hvis den bliver forskrækket. Den bliver ikke tam i samme grad som mange andre øgler og egner sig bedst som dyr, man ser på. Levealderen i fangenskab er ikke dokumenteret; 10-20 år er et skøn.

## Udbredelse og levested

*Abronia graminea* lever i bjergene i det sydlige Mexico: det centrale Veracruz, Puebla og det nordlige Oaxaca, i den sydlige del af Sierra Madre Oriental og i Sierra Madre de Oaxaca. Typelokaliteten er Orizaba i Veracruz. Udbredelsesområdet er lille og splittet, fordi arten kun findes i bælter af tågeskov og fugtig egeskov i bestemte højder.

Arten findes oftest over 2.000 m, men er fundet fra 1.170 til 2.520 m. I det nordlige Puebla og Veracruz overlapper den med *Abronia taeniata* i et bælte på omkring 100 km.

> **Oprindelig udbredelse:** Mexico.

### LEVESTED

*Abronia graminea* er et dagaktivt træboende dyr, der lever i egetræer og tjørn i tåge- og egeskov, typisk et par meter oppe og i gennemsnit omkring 3 m over jorden. Træerne er dækket af mos, bregner, orkideer og bromelier, og bromelierne er en vigtig mikrohabitat: de samler vand, holder på fugtigheden, giver skjul og rummer mange byttedyr. Af og til findes dyrene på jorden, i råddent ved eller i store mostuer.

Klimaet er køligt og fugtigt med tåge og meget nedbør. Forskellen mellem dag og nat er stor, og temperaturen kan i korte perioder gå fra under 5 °C til over 30 °C, selv om det normale er langt mere moderat. Dyrene er mest aktive ved 24-27 °C og soler sig om morgenen og tidligt på formiddagen. I kolde perioder søger de skjul i hule træer og sprækker. I varme perioder trækker de ind i skygge under tykt mos.

Bestanden er truet af rydning af skov til landbrug og trækul, af brande og af ulovlig indsamling til handlen. Arten er vurderet som truet (EN) af IUCN, og bestanden går tilbage.

## Pasning

### TERRARIET

Et par skal have et terrarie på mindst 50 × 50 × 75 cm (længde × bredde × højde). Højden er vigtigere end gulvarealet, men større er bedre, og 60 × 60 × 90 cm giver tydeligt bedre plads. Terrariet skal være meget godt ventileret: helt eller delvis net, så luften skifter, uden at fugtigheden forsvinder helt. Stillestående, våd luft giver skimmel og luftvejsproblemer.

Bunden dækkes af 5-10 cm langstrenget sphagnummos. Det holder på fugten og giver et køligt sted, men skal være fugtigt nogle steder og tørt andre steder, fx under solpladsen. Lad af og til hele bunden tørre ud, før den fugtes igen, så fugtigheden svinger, som den gør i naturen. Indret terrariet tæt med grene i flere tykkelser og levende planter, især bromelier og orkideer, og gerne korkrør fyldt med mos som skjul. Planterne giver også fugt, skjul og drikkevand i bladene.

Hold hannerne hver for sig. Et par kan holdes sammen, hvis der er mange skjul og pladsen er rigelig. Unger kan holdes i små grupper på to eller tre, men skal følges tæt, og kan de ikke undgå hinanden, skal de skilles. Små huller i hjørnerne af et netterrarie, hvor foderdyr kan slippe ud, tætnes med silikone.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Foderdyr: hold og avl

### TEMPERATUR

*Abronia graminea* tåler ikke varme. Dagtemperaturen skal ligge på 20-27 °C, og solpladsen under en svag spot må være 26-30 °C. Dyret er mest aktivt ved 24-27 °C. Over 32 °C er farligt, og et lukket, solbeskinnet terrarie uden skygge kan slå dyret ihjel på kort tid. Om natten må temperaturen gerne falde til 10-18 °C, men aldrig under 7 °C. Et tydeligt fald om natten og en kølig vinter er vigtigst, hvis dyrene skal yngle; dyr, der ikke skal yngle, klarer sig godt ved stuetemperatur med en varm og en kølig ende.

Unger er mere følsomme end voksne. Over 29 °C er farligt for dem, så solpladsen skal være svagere, og de skal have køligere områder. Skyggeplader af korkbark eller bredbladede planter giver skygge, og fugtigt mos på bunden giver kølige steder. Mål med digitale termometre både højt og lavt i terrariet.

En kølig vinter med lidt mindre fodring og kortere dage passer til arten. Dyret bliver langsommere og spiser mindre, når det er koldt.

### LUFTFUGTIGHED OG VAND

Den relative luftfugtighed skal ligge på 60-80 %, med de højeste værdier om natten og efter sprøjtning. Sprøjt planter, vægge og dyrene let næsten hver dag, gerne med en tryksprøjte eller et tågeanlæg, der giver en fin tåge. To til tre gange om ugen giver et drypanlæg eller en dryppende kop omkring 2,5 dl vand over en plante, så vandet løber ned ad bladene. Arten drikker vanddråber fra blade og bruger sjældent en vandskål.

Vand skal være klorfrit: brug hanevand, der har stået åbent i et døgn, eller filtreret vand. Fugtigheden må ikke blive konstant: arten er ikke et vådområdedyr, og en bund, der altid er vandmættet, giver skimmel og sygdom. Korte, våde perioder på fire til fem dage afløses af tørre dage. Dehydrering er en hyppig dødsårsag, og et dyr med indsunkne øjne eller rynket hud skal straks have fugt og drikkevand.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

### LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og har brug for UVB. Det bedste er naturligt, ufiltreret sollys, fx i en netkasse udendørs i tørvejr om sommeren med skygge og køligt underlag, så dyret kan flytte sig. Indendørs bruges et T5-rør med UVB og en svag varmekilde. Arten hører til omkring Ferguson-zone 2, med et UV-indeks på 0,7-3 i den lyseste del og skygge andre steder. Placér lyset, så dyret selv kan vælge, hvor meget det vil have.

Uden sollys og med stabile temperaturer fader den grønne farve ofte til grågrøn. Lyset tændes om morgenen og slukkes om aftenen, og dagslængden følger gerne årstiden. Varmen slukkes om natten.

Læs mere: Lys og UVB

### FODER

*Abronia graminea* lever af insekter og andre smådyr. Giv fårekyllinger, græshopper, melorme, kakerlakker, snegle, edderkopper og bløde larver, fx grønne sommerfuglelarver og fluelarver med højt kalkindhold. Insekter med meget planteindhold, som græshopper og larver, er særligt gode. Foderdyr fodres i et døgn før brug med grønt og grøntsager. Undgå foderinsekter, der er opdrættet på meget proteinrigt foder, for kosten skal være forholdsvis fattig på protein.

Støv foderet med kalk uden D3 ved de fleste måltider og med et multivitamin af og til. Bruger du UVB eller sollys, skal D3 ikke tilsættes. Unger får kalk ved hvert måltid de første måneder. Hunner, der er drægtige, behøver ekstra kalk.

Fodr voksne dyr 2-3 gange om ugen og unger oftere, og tag det, der ikke er spist, op igen. Mange spiser lettest fra en pincet. Hannerne spiser mindre om sommeren før parringen, og alle dyr spiser mindre om vinteren.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

### ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er stille og sky. Dyret bruger det meste af dagen på at sidde stille på en gren eller i en bromelie og soler sig i korte perioder. Det er ikke et dyr, der skal håndteres. Nogle bliver rolige med tiden, men andre bider, og et bid kan gøre ondt og bløde. Hold håndtering på et minimum, og lad det kun ske, når det er nødvendigt.

Hannerne er territoriale og kan kæmpe alvorligt, så de skal holdes hver for sig. Hunner kan også slås, men sjældnere. Halen kan kastes, hvis dyret bliver grebet, og den vokser kun delvist tilbage. Vask hænder efter al kontakt med dyr og terrarie, for krybdyr kan bære salmonella.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

## Avl

### KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har et lidt større hoved og vejer lidt mere end hunnerne. Kønnet er svært at se hos unger, og en dyrlæge med erfaring i krybdyr kan hjælpe. Arten bliver kønsmoden i 2-3-årsalderen, når den er fuldvoksen. Sæt først en hun i avl, når hun er i godt huld.

### PARRING

Parringen sker fra juli til december, oftest i efteråret. Hannen griber hunnen om nakken, og parret kan sidde sammen i op til et døgn. Sæt hannen til hunnen, hold øje, og skil dem ved tegn på skader. Køligere nætter og lidt mere fugt i efteråret svarer til årstiden i naturen.

### ÆGLÆGNING OG KULD

Arten føder levende unger og lægger ikke æg. Drægtigheden varer 6-8 måneder, og hunnen tager tydeligt på og får kalkpletter på siderne af kæben i den sidste del af drægtigheden. Hun skal have rigeligt foder og kalk. I fangenskab fødes ungerne oftest fra marts til juni, i naturen fra maj til juli, og et kuld fødes over et til tre døgn. Hunnen får højst ét kuld om året. Et kuld er på 2-12 unger, i gennemsnit 4-7. Kuld helt ned til én og op til 14 unger forekommer.

### INKUBATION

Der er ingen æg at udruge. Drægtigheden varer 6-8 måneder, og det er det tal, der står i boksen. Hold hunnen rolig i et køligt, fugtigt og ventileret terrarie med skjul. Hunnen æder ikke sine unger, men andre voksne dyr kan gøre det, så flyt ungerne eller de andre dyr, hvis flere deler terrariet.

### OPDRÆT AF UNGER

Ungerne fødes brunlige med mørke tværbånd og er omkring 10 cm lange. De har samme krav som de voksne, men er langt mere udsatte for varme: over 29 °C kan dræbe dem. Hold dem i terrarier som de voksnes, gerne i små grupper på to eller tre, så de kan undgå hinanden. Hold øje med, at hver unge spiser.

Tilbyd små fårekyllinger, bananfluer, små græshopper og fluelarver de første tre til fire måneder. Støv med kalk hver gang, og giv så meget naturligt lys som muligt. Fodr dagligt eller hver anden dag, men giv ikke flere dyr, end ungerne når at spise.

## Sundhed og typiske fejl

Arten er hårdfør, når temperaturen, fugtigheden og ventilationen passer, og de fleste problemer skyldes fejl i opsætningen. De typiske problemer er:

- Overophedning, især hos unger. Kommer varmen over 29-32 °C uden skygge, kan dyret dø hurtigt.
- Udtørring ved for tør luft og for lidt sprøjtning. Tegnene er indsunkne øjne, rynket hud og sløvhed.
- Skimmel, hudsvamp og luftvejsinfektion ved stillestående, våd luft og for lidt ventilation.
- Knogleskørhed ved for lidt UVB og kalk, især hos unger og drægtige hunner.
- Parasitter og mider. Nye dyr bør have mindst tre måneders karantæne, og afføring bør undersøges.
- Bid- og klosår efter slåskampe mellem dyr, der holdes sammen.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale, en grøn, ren hud og en rolig vejrtrækning med lukket mund. Spiser dyret ikke, taber sig eller trækker vejret med åben mund, skal det til en dyrlæge med erfaring i krybdyr. Vej dyret jævnligt.

### Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.